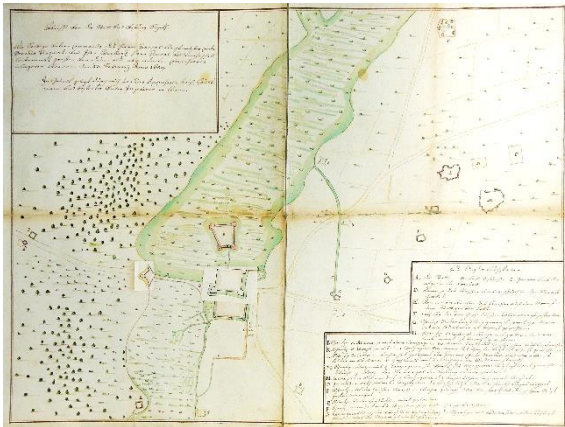

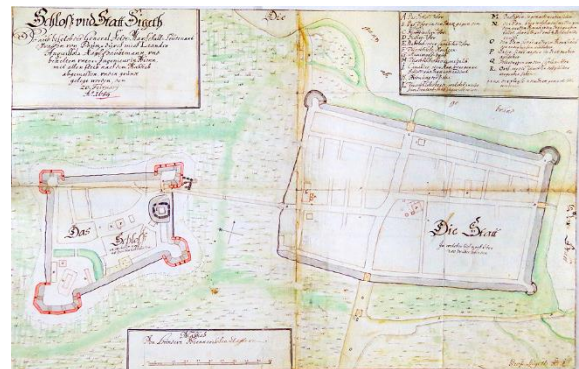
A térkép, ami minden kétséget eloszlat

Az origo.hu portálon 2018. március 12-én hosszú és bőven illusztrált írás jelent meg „Történelmünk szenzációs relikviája bukkant fel egy kölni aukción.” címmel. Később erősen rövidített formában hozta a hírt a Bama, a Kisalföld, stb. A szenzáció lényege, hogy Pap Norbert, a Pécsi Tudományegyetem (PTE) oktatója rábukkant a kölni *Venator & Hanstein* aukciós ház 2018 tavaszi katalógusában Leandro Anguissola császári hadmérnök 1689-ben készített szigetvári rajzára, amelyen egyértelműen be van jelölve a hely, ahol Szulejmán szultán türbéje állt. Árverésre kerül 2018. március 16-án, a kikiáltási ára negyvenötezer euró, ami 310 Ft-os árfolyammal átszámolva tizenhárommillió kilencszázötvenezer Ft. Pap Norbert szerint az aukciós tételnek felmérhetetlen jelentősége van, mert „a térkép minden kétséget eloszlat”, és emiatt bármennyi pénzt megér.

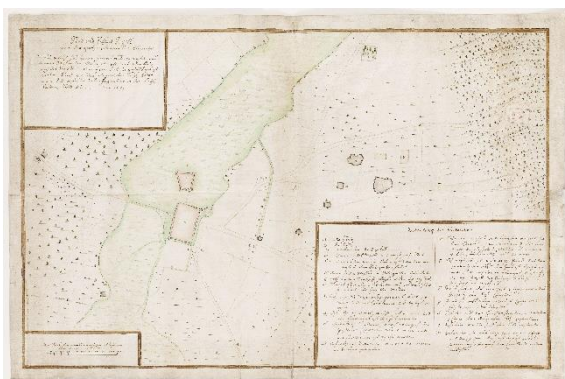
E sorok írójának vírusfertőzés következtében rossz lett a mája, amitől kiállhatatlan kételkedő természete is lett, maradtak kétségei. Amelyek egy részét szeretné megosztani a Tisztelt Olvasókkal. A módszer egyszerű: a kölni aukciós tételt (a következőkben ezen a néven azonosítjuk) összehasonlítjuk Leandro Anguissola két hiteles, a bécsi Staatsarchiv-ban (korábban Kriegsarchiv) őrzött, Szigetvárról és környezetéről készült rajzával. Először egymás mellé tesszük a három rajzot, majd összehasonlítunk néhány jellemző részletet (távrolról sem mindet). A minden részletre kiterjedő, szakszerű összehasonlításhoz elvileg elengedhetetlen az eredeti papírlapok vizsgálata vizuálisan és tapintással. Szerző ezt a Bécsben őrzött hiteles rajzoknál elvégezhette, a kölni aukciós tételnél nem volt rá lehetősége.

L. Anguissola: Vázlat, 1689. feb. 13.
Két lapból áll, utólag vászonra kasírozva.

L. Anguissola: Térkép, 1689. feb. 20
A jobb alsó sarokban Anguissola monogramja.
Két lapból áll, utólag vászonra kasírozva.

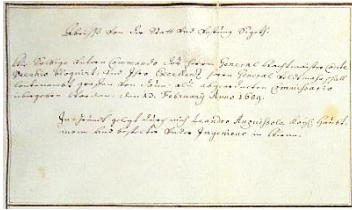

Aukciós tétel,
szerzője nincs megnevezve (lásd később),
dátum helyet csak évszám (1689),
meghatározhatatlan műfaj: vázlat léptékkel!?
A fotó és leírás alapján egyetlen lap.

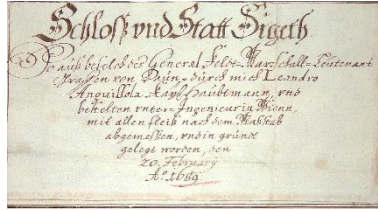
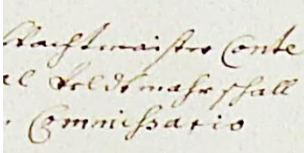
Anguissola Vázlata az Aukciós tételre másolva
félíg átlátszóan.
A Vázlat baloldali lapját 1-2%-al kicsinyíteni
kellett a pontos átfedéshez.

Fokozatosan haladunk a részletek felé.
Elsőként a címeket, fejléceket nézzük.

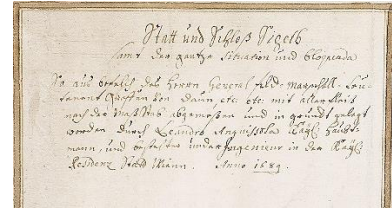
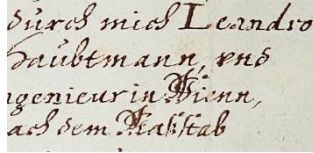

A Vázlat gót betűs, egyszerű

Nagyított részlet:

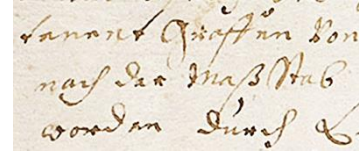

A Térkép un. „kancellária betűs”
és cirkalmas

Aukciós Tétel gót betűs, átlagos

Nagyított részlet:

Az egyes fejlécek átírása mai betűkkel, plusz magyar fordítással:

(1) Vázlat:

Abriss von der Statt und Vestung Sigeth. Wie selbige untern Commando dem Herrn General Wachmeister Conte Vecchio bloquirt, und für Excellenz Herrn General Landmarschall Leutenambt Graffen von Daun als abgeordneten Comissario übergeben worden. den 13 Februaris Anno 1689.

In grunde gelegt durch mich Leandro Anguissola kayl Hauptmann und bestelten unter Ingenieur in Wienn

[**Vázlat** Sziget városáról és erődjéről. Miként tartották ostromzár alatt báró Vecchio ezredes parancsnoksága alatt, és került átadásra őexcellenciája gróf Daun altáborszernagy kirendelt császári biztosnak.

Kelt 1689 február 13-án.

Készítettem: Leandro Anguissola császári százados és kinevezett helyettes mérnök Bécsben.]

(2) Térkép:

Schloss und Statt Sigeth. So aus befehl des General Feld Marschall Leutenant Graffen von Daun durch mich Leandro Anguissola kays Hauptmann und bestelten unter Ingenieur in Wienn mit allem Fleiß nach dem Maßstab abgemessen und in Grunde gelegt worden, den 20 Februaris Anno 1689.

[**Sziget vára és városa.** Úgy, ahogyan gróf Daun altáborszernagy parancsára, én, Leandro Anguissola császári százados és Bécs kinevezett helyettes mérnöke, nagy szorgalommal lépték szerint elkészítettem. Kelt 1689. február 20.]

(3) Aukciós tétel:

Statt und Schloss Sigeth samt der ganze Situation un bloquada So aus befehl des General Feld Marschall Leutenant Graffen von Daun, etc. etc: mit allem Fleiß nach dem Maßstab abgemessen und in Grunde gelegt worden durch Leandro Anguissola kays Hauptmann und bestelten unter Ingenieur in der kayl Residenz Statt Wienn, Anno 1689.

[**Sziget városa és vára** az egész helyzet és az ostromzár. Úgy ahogyan gróf Daun altáborszernagy parancsára stb. stb. nagy szorgalommal készítette Leandro Anguissola császári százados és Bécs császári székhely kinevezett helyettes mérnöke. Kelt 1689.]

Formai megállapítások az átnézeti képekről és fejlécekről:

- (1) Az *Aukciós tétel* lényegében Anguissola *Vázlata* két lapjának egyesítése egyetlen lapra, továbbá kiegészítése új elemekkel.
- (2) Jóllehet az *Aukciós tétel* Anguissola *Vázlatának* utánezata, a fejléce a *Térképről* vette át a másoló, helyenként szórendi módosítással és értelemzavaró csonkítással.
- (3) Az *Aukciós tétel* írásképe annyira eltér Anguissola akár gót betűs, akár kancellária betűs írásától, hogy kijelenthető: **NEM ANGUISSOLA KÉZÍRÁSA!!!**
- (4) A *Vázlatot* két felülragasztásos javítás egészíti ki – vajon miért nincsen nyomuk a végleges rajzon?

Tartalmi részletek a fejlécekről:

- (1) Ha Anguissola százados a fejlécben [ahol egyébként bőven volt hely] báró Vecchi ezredes parancsnok megnevezést egyszerűen stb. stb.-re módosította volna, úgy vágták volna ki a császári hadseregből, mint falun a szaró macskát a házból. Ennyire tiszteletlen függelemsértés elképzelhetetlen.
- (2) Az *Aukciós tétel* alkotója az átvett fejléc kisebb szórendi módosításán túlmenően két csonkítást is végzett, amelyekkel elvette a szöveg egyértelmű jelentését.
 - (2.1.) Az egyik [a hatásában kisebb], hogy nem tüntette fel a dátumsorban a hónapot és napot.
 - (2.2.) Kihagyta a „mich” szócskát.

Anguissola mindkét fejlécen hangsúlyozta, hogy a rajzot ő készítette, a *Térképre* a monogramját is rátette.

[Bocsásson meg a szószaporításomért, aki tud németül, de ne zárjuk ki azt, aki nem tanulta.] A német szövegben un. szenvedő ragozás van, amit magyar fordításban stilisztikai követelmény elkerülni. A „*durch mich Leandro Anguissola ... nach dem Maßstab abgemessen und in Grunde gelegt worden*” nyelvtanilag pontosabb lenne úgy: *Sziget vára és városa úgy, ... ahogyan általam, Leandro Anguissola által, mérték szerint megmértetett és megrajzoltatott...*

A „mich” kihagyásával a mondat értelme lényegesen megváltozik:

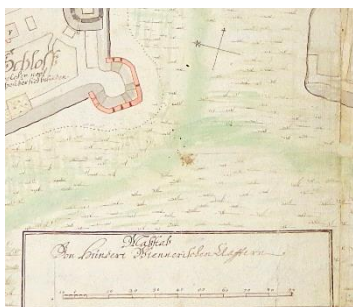
Sziget vára és városa úgy, ... ahogyan Leandro Anguissola által mérték szerint megmértetett és megrajzoltatott... – ezáltal a szerző eltűnik, mint szürke számár a ködben.

Összegezés:

Az *Aukciós tétel* fejlécéből annyit meg lehet tudni, hogy Anguissola mérése és rajza után készült.

De NEM LEHET TUDNI, HOGY MIKOR, és KI KÉSZÍTETTE???

Végül jöjjön az adu ász! Mi a különbség a vázlat és térkép között?

TÉRKÉP ELENGEDHETETLEN RÉSZE A TÁJOLÁS ÉS LÉPTÉK!

Amint látjuk is Anguissola térképén. [Mellesleg megjegyzem, hogy Anguissola 1689-es térképe Sziget Városáról az utcaszélesség szintjén egybeesik Szigetvár belvárosának mai térképével.]

Ugyanakkor TÉRKÉPVÁZLATON ALKALMAZHATATLAN ÉS MEGENGEDHETETLEN, AKÁR A TÁJOLÁS, AKÁR A LÉPTÉK!

Egy vázlatra léptéket tenni, az a TÉRKÉPÉSZETI DILETTANTIZMUS felülmúlhatatlan példája. [Talán egyenesen Guinness rekord?]

(Az adott léptékkel a szigeti vár keleti falára 500 m adódna, a turbéki ásatás és a vár távolság 9 km lenne – előbbi kisebb 200 m-nél, utóbbi 4 km-nél.)

Leandro Anguissola 1653-ban született, 1720-ban halt meg. Akkor élt, mikor a Török Birodalom és a Habsburg Császárság leghevesebb összecsapásai zajlottak. A történelmi feljegyzésekben hemzsegtek császárok, királyok, hercegek, grófok, szultánok, nagyvezérek. Anguissola térképész hadmérnök, később a bécsi hadmérnökképzés megalapítója, éppen csak említésre került. Magánéletéről alig tudunk, de munkásságából eleget ismerünk ahhoz, hogy mi sem állt távolabb tőle, mint a dilettantizmus.

Anguissola *Vázlatának*, és az azzal nagyrészt egyező *Aukciós tételnek* számos objektuma lokalizálható archív légi- és műholdképek alapján.

A mellékelt ábra azt mutatja, hogy nagyjából milyen lenne az *Aukciós tétel*, ha tíz lokalizált pont szerint ráfeszítjük műholdképre. Olyan torzítással nem is lehetne véghez vinni, amely a lapot egyben meghagyja! Hogyan lehet ezen léptéket alkalmazni?

Ez a kísérlet talán abban a szemlélődben is „eloszlat minden kétséget” a térkép „perdöntő erejéről”, akiben esetleg az előző érvek bemutatása után még maradt.

Számos részletet lehetne elemezni: a Jelmagyarázat szövegét (amelynek egyik sorában durva nyelvi hiba van, hiányzik az állítmány – a másoló nem német volt?), a kihagyott sáncokat, a grafikai jellemzők különbségét, stb.

Nem folytatom.

Ennyit adtam barátságból, grátisz, a részletek elemzésére csak megbízás esetén vagyok hajlandó, mert az legalább száz órát igénylő kemény és szemrongáló munka lenne.

Visszatérve az origo.hu portálhoz és benne Pap Norbert szavaihoz a kételyekről és oszlatásról:

A „térkép” (*Aukciós tétel*) bennem valóban eloszlatott több kételyt, ha nem is mindet.

Például,

bizonyos vagyok abban, hogy nem Leandro Anguissola rajza,
hogy hamisítvány került aukcióra,
hogy a hamisító abszolút dilettáns volt,
hogy a dilettantizmust a PTE Földrajzi (!) tanszékének neves oktatója nem ismerte fel, hanem bizonyítéknak tekinti [egy bizonyos Däniken tapsikolna örömeiben, ha élne],
hogy a tudománynak ebbe a szejletébe mélyen beszivárgott és átítatta a korrupció.

Őszinte részvétem annak a sültbolondnak, aki a rajzért egy fabatkát is adott.

2018. március 18.

Körmendi Alpár
geofizikus